

2004. AASTA SUVE SISETURISM

ELANIKKONNA UURINGU
ARUANNE

www.saarpoll.ee

SISUKORD

1.	Uuringu põhijäreldused.....	3
2.	Uuringu metoodika.....	4
3.	Uuringu põhitulemuste analüüs	
3.1.	Üldinfo reisimisaktiivsuse kohta	5
3.1.1.	Vähemalt kolmetunnised vaba aja reisirid.....	5
3.1.2.	Põhjused, miks ei käidud suvel Eestis reisirimas	6
3.1.3.	Ühepäevased reisirid kultuuri- ja meelelahutusürituste külastamiseks.....	7
3.1.4.	Ööbimisega vaba aja reisirid.....	8
3.2.	Viimase kolme ööbimisega reisirid iseloomustus	10
3.2.1.	Reisirid kestus ja ööbimiskohad	10
3.2.2.	Sisereisiridel külastatud kohad	11
3.2.3.	Reisirimine koos lastega	13
3.2.4.	Peamised tegevused sisereisiridel	13
3.3.	Hinnang turismiinfo kättesaadavusele ja turismiteenustele	14

TABELID JA GRAAFIKUD

rahvuse lõikes	16
vanuse lõikes	19
haridustaseme lõikes	21
sissetuleku lõikes	23
elukoha (Tallinn, teised linnad, maa-asulad) lõikes	25

1. UURINGU PÕHIJÄRELDUSED

- ✓ Vähemalt 3-tunnisel **vaba aja reisil** (s.t. tööga mitteseotud reisil) väljaspool maakonda, kus vastaja elab või töötab, käis 2004. aasta suvel 64% Eesti 15-74 aastastest elanikest, sealhulgas eestlastest käis sisereisil 69% ja mitte-eestlastest 54%. **Ööbimiseta reisil mõne kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks** käis 46% elanikest, kokku tehti selliseid reise suvekuudel **1,32 miljonit**. **Ööbimisega reise** teinute osatähtsus elanikkonnast on aasta-aastalt suurenenud: kui 2001.aastal käis ööbimisega sisereisil 37% elanikest, siis 2003.aastal 46% ja sel aastal juba üle poole Eesti elanikkonnast (55%). Ööbimisega sisereise tehti suvekuudel **1,53 miljonit**. **Mõlemat tüüpi reiside koguarvu kasv tuleneb nende inimeste reisidest, kes eelmisel aastal Eestis ei reisinud.**
- ✓ Eelmise aastaga võrreldes on sisereisidel käinud inimeste arv kasvanud viiendiku võrra, keskmine reiside arv ühe reisimas käinud inimese kohta (2,67 ööbimisega vaba aja reisi) on aga eelmise aastaga võrreldes veidi väiksem.
- ✓ **Kõige rohkem reisivad 20-29-aastased inimesed:** sellest vanusegrupist on kõige suurem osa inimesi käinud nii ööbimisega sisereisidel kui ka ühepäevastel reisidel kultuuriürituste külastamiseks; samuti on sellest vanusegrupist reisimas käinud teinud suve jooksul keskmiselt rohkem reise inimese kohta kui ühegi teise vanusegrupi esindajad. Endiselt reisivad **suurema sissetulekuga inimesed** oluliselt rohkem kui väiksema sissetulekuga inimesed, **noored** rohkem kui vanemad inimesed ning **kõrgema haridusega inimesed** rohkem kui madalama haridusega inimesed. **Kuigi eestlased reisivad endiselt rohkem kui mitte-eestlased, on reisinute arv viimase aasta jooksul mitte-eestlaste seas rohkem kasvanud kui eestlaste seas.**
- ✓ Ööbimisega vaba aja reisid on oma iseloomult püsivad aastate lõikes stabiilsena. Pooltel reisidest külastatakse sugulasi või tuttavaid, kolmandikul reisidest puhatakse rannas. Vaatamisväärsusi või näitusi käidi vaatamas 23% reisidest ja aktiivsete harrastustega tegeleti 18% reisidest. Kõige rohkem reisitakse juulis ja kõige vähem juunis. Kuigi tulenevalt sugulaste ja tuttavate külastamiseks tehtud reiside suurest osatähtsusest paiknevad sihtkohad üldiselt hajusalt üle Eesti, on mõnevõrra külastatavad sihtkohad endiselt Tallinn (seda oli külastatud 17 protsendil reisidest) ja Pärnu (külastatud 12% reisidest).
- ✓ **Oluliselt on eelmiste aastatega võrreldes kasvanud tasuliste majutuskohtade kasutamine:** kui eelmisel aastal veedeti vähemalt üks öö tasulises majutuses 12 protsendil reisidest, siis sel aastal 21% reisidest.
- ✓ Kolmandik ööbimisega sisereisil käinutest reisis koos kuni 15-aastaste lastega.
- ✓ Üldiselt on reisijate hinnangud siseturismiga seonduvatele teguritele viimase kolme aastaga paranenud. Kõige rohkem olid reisinud rahul aktiivsete harrastuste võimalustega (keskmine hinne 5-pallisüsteemis 3,4) ja info kättesaadavusega internetist (keskmine hinne 3,3), kusjuures mõlemale antud hinnad on viimase kolme aastaga oluliselt paranenud. Kõige vähem ollakse endiselt rahul majutuse hinna ja kvaliteedi suhtega (viiepallisüsteemis 2,63), kuigi ka sellele antud hinnad on kolme aasta tagusega võrreldes mõnevõrra paranenud.
- ✓ Pooled nendest, kes suvel reisimas ei käinud, nimetasid peamise takistusena rahapuudust, kolmandik ajapuudust, 20% halba tervist ja 16% huvi puudumist. Kolme aasta taguse küsitlusega võrreldes on rahapuudust takistusena nimetanute osatähtsus jäänud samaks. Oluliselt on vähenenud mitte-eestlaste huvipuudus Eestis reisimise vastu, kuid eestlaste puhul on see veidi suurenenud.

2. UURINGU METOODIKA

EAS Turismiarenduskeskuse tellimusel viis sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll ajavahemikul 3. - 12. september 2004. a. läbi üleriigilise küsitluse, mille teemaks oli 2004. aasta suve siseturism (tööga mitteseotud reisirid). Suulise intervjuu vormis küsitleti 1200 inimest vanuses 15–74 aastat. Respondentide valikuks kasutati proportsionaalse juhuvalimi meetodit. Küsitluspunkte oli kokku 222.

Valimi iseloomustus sotsiaal-demograafiliste tunnuste alusel

Mudeli sotsiaal-demograafiliste tunnuste koostamisel on kasutatud rahvastikustatistika andmeid seisuga 01.01.2003 (väljaarvatud haridustunnus ja rahvustunnus, mille kohta on andmed võetud Statistikaameti väljaandest “2000. aasta Rahva ja eluruumide loendus”). Mudeli ja saadud küsitlustulemi representatiivsuse võrdlemisel ilmnenu erisuste vähendamiseks kaaluti saadud tulemit alljärgnevate sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes.

	Mudel , %	Saadud küsitlustulem, %	Kaalutud Küsitlustulem, %
ELUKOHT			
Linn	68,6	70,7	68,6
Maa	31,4	29,3	31,4
SUGU			
Mees	46,5	46,5	46,5
Naine	53,5	53,5	53,5
VANUS			
15-19	10,2	12,3	10,2
20-29	18,2	16,3	18,2
30-39	17,4	19,3	17,4
40-49	18,6	16,8	18,6
50-59	15,4	15,8	15,4
60-74	20,2	19,7	20,2
RAHVUS			
Eestlased	65,9	64,9	65,9
Mitte-eestlased	34,1	35,1	34,1
REGIOON			
LOODE	45,0	42,4	45,0
KIRDE	18,2	19,5	18,2
KAGU	21,0	21,3	21,0
EDELA	10,5	10,8	10,5
LÄÄNE	5,3	6,0	5,3
HARIDUS			
Põhiharidus ja vähem	30,7	30,6	30,7
Keskharidus	54,4	50,3	54,4
Kõrgharidus	14,9	19,1	14,9

3. UURINGU PÕHITULEMUSTE ANALÜÜS

3.1. Üldinfo reisimise kohta

		2001	2002	2003	2004
Elanikud, kes tegid vähemalt 3-tunniseid vaba aja reise*	% elanikkonnast	49%	55%	53%	64%
	Elanike arv tuhandetes	513	576	550	669
Elanikud, kes tegid ühepäevaseid reise kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks **	% elanikkonnast	28%	34,5%	35%	46%
	Elanike arv tuhandetes	293	361	370	479
Ühepäevaste kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks tehtud reise arv kokku Eestis kolmel suvekuul (tuhandetes)		712	1 061	1 039	1 320
Keskmine ühepäevaste kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks tehtud reise arv ***		2,49	2,9	2,78	2,75
Elanikud, kes tegid ööbimisega vaba aja reise	% elanikkonnast	37%	47%	46%	55%
	Elanike arv tuhandetes	387	492	478	572
Ööbimisega vaba aja reise kokku Eestis kolmel suvekuul (tuhandetes)		1 130	1 615	1 497	1 528
Keskmine ööbimisega vaba aja reise arv seda liiki reisidel käinud inimese kohta		2,88	3,23	3,08	2,67

* tegid juunist augustini tööga mitteseotud vähemalt kolm tundi kestva Eesti-sisese reisi väljapoole maakonda, kus nad alaliselt elavad või töötavad.

** tegid juunist augustini vähemalt ühe ilma ööbimiseta reisi kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks väljapoole maakonda, kus nad alaliselt elavad või töötavad.

***Keskmiselt kui mitu reisi kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks tegi üks sellistel reisidel käinud inimene.

3.1.1. Vähemalt kolmetunnised vaba aja reisid

2004. aasta suvel tegi vähemalt ühe kuni 3-tunnise vaba aja reisi 64% Eesti 15-74 aastastest elanikest. Eelmise aastaga võrreldes on reisinute arv viiendiku võrra kasvanud.

Vähemalt 3-tunnistel vaba aja reisidel käinud inimeste arv on kasvanud kõikides vaadeldud sotsiaal-demograafilistes gruppides. **Eestlastest käis reisimas 69%, mitte-eestlastest 54%. Suhteliselt rohkem on kasvanud mitte-eestlaste reisimine.** Kui eelmisel aastal reisisid naised rohkem kui mehed, siis käesoleval aastal on meeste ja naiste reisimine praktiliselt võrdne, mis tähendab seda, et eelmise aastaga võrreldes on meeste reisimine rohkem kasvanud kui naiste reisimine. **Eelmise aastaga võrreldes on reisijate osakaal kasvanud kõige rohkem 20-29 aastaste elanike seas.** Nooremad reisivad endiselt rohkem kui vanemad inimesed,

kõrgharidusega inimesed rohkem kui madalama haridusega inimesed ja suurema sissetulekuga inimesed rohkem kui väiksema sissetulekuga inimesed.

3.1.2. Põhjused, miks ei käidud suvel Eestis reisimas

Reisimas mittekäinud inimestel paluti põhjendada, miks nad ei käinud suvel Eestis reisimas. Sama küsiti ka 2001. aasta uuringus. Alljärgnevas tabelis on tulemused mõlema aasta kohta.

% nendest, kes pole Eestis reisinud	2001			2004		
	eestlased	mitte-eestlased	kokku	eestlased	mitte-eestlased	kokku
rahapuuduse tõttu	50%	54%	52%	52%	49%	51%
ajapuuduse tõttu	29%	28%	29%	32%	31%	32%
halva tervise tõttu	16%	14%	15%	19%	21%	20%
huvipuuduse tõttu	15%	23%	19%	19%	13%	16%
eelistan välisreise	6%	9%	7%	4%	13%	8%
sest hoolitsen teise inimese eest (k.a. väikesed lapsed)	8%	8%	8%	5%	7%	6%
puudusid sobivad transpordivõimalused	13%	3%	8%	7%	4%	6%
ei ole piisavalt infot või reklaami Eestis reisimise võimaluste kohta	1%	3%	2%	0%	5%	2%
muu põhjus	6%	3%	4%	3%	5%	4%
raske öelda	2%	0%	1%	0%	0%	0%

Viimase kolme aasta jooksul ei ole reisimist takistavad tegurid oluliselt muutunud. Endiselt on esikohal rahapuudus ja teisel kohal ajapuudus. Kolme aasta taguse küsitlusega võrreldes on rahapuudust takistusena nimetanute osatähtsus jäänud samaks.

Silma torkab see, et **võrreldes kolme aasta taguse ajaga on oluliselt vähenenud mitte-eestlaste huvipuudus Eestis reisimise vastu.**

Ajapuuduse üle kurdavad kõige rohkem keskealised (40-49 aastased). Ajapuudus on meeste jaoks mõnevõrra suuremaks probleemiks kui naiste jaoks. Kohustus hoolitseda teiste inimeste eest takistab rohkem naisi, eelkõige just 20-29 aastaseid noori. Välisreiside eelistamist nimetasid Eestis mittereisimise põhjusena rohkem suurema sissetulekuga inimesed ja noored (15-29-aastased). Halb tervis takistab eelkõige vanemaid inimesi (60-74 aastaseid). Mida väiksem on vastaja sissetulek, seda rohkem nimetatakse takistusena rahapuudust ja mida suurem on inimese sissetulek, seda rohkem nimetatakse takistusena ajapuudust.

3.1.3. Ühepäevased reisirid kultuuri- ja meelelahutusürituste külastamiseks

Käesoleval aastal oli antud küsimuse sõnastus ankeedis veidi erinev kui eelnevatel aastatel. Sellel aastal küsisime, kui palju tehti ühepäevaseid reisirid kultuuri-või meelelahutusürituste külastamiseks. Varasematel aastatel küsisime ainult kultuuriürituste külastamist. Seega tuleb selle ja varasemate aastate tulemuste analüüsimisel arvestada sellega, et tulemused ei ole üks-üheselt võrreldavad.

2004. aasta suvel tehti vähemalt ühe ilma ööbimiseta reisirid mõne kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks 46% Eesti elanikest (mõeldud on reisirid väljaspoole maakonda, kus vastaja alaliselt elab või töötab). Eelmisel aastal tehti selliseid reisirid 35% elanikkonnast.

Kultuuri- ja meelelahutusürituste külastamiseks tehtavate ühepäevareiside arv on aastatega oluliselt kasvanud. Näiteks 2001. aastaga võrreldes tehti käesoleval aastal seda tüüpi reisirid pea kaks korda rohkem (**2001. aastal tehti 712 000 reisirid, 2004. aastal tehti 1 320 000 reisirid**). Eelmise aastaga võrreldes kasvas selliste reisirid arv 27% ehk 281 000 võrra.

Keskmine ühepäevaste kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks tehtud reisirid arv ühe sellistel reisiridel käinud inimese kohta on aga eelmise aastaga sarnane (eelmisel aastal 2,78, sellel aastal 2,75), seega **tuleneb reisirid koguarvu kasv nende inimeste reisiridest, kes eelmistel aastatel kultuuriürituste külastamiseks Eestis reisinud ei ole.**

Seda tüüpi reisiridel käinud inimeste osakaal kasvas eelmise aastaga võrreldes kõikides vaadeldud sotsiaal-demograafilistes gruppides. Ühepäevaseid reisirid kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks tehti 2004.a. suvel 50% eestlastest (2003.a. 40%) ja 38% mitte-eestlastest (2003.a. 27%). Keskmine reisirid arv ühe sellistel reisiridel käinud inimese kohta eestlaste seas veidi kasvas, mitte-eestlaste seas kahanes.

Mehed ja naised tegid ühepäevaseid reisirid kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks sel aastal pea võrdselt. Meeste seas on aga reisiridjate arvu kasv eelmise aastaga võrreldes suurem kui naiste seas. Samas keskmine reisirid arv meeste seas veidi kahanes, naiste seas aga vastupidi kasvas.

Vanuse järgi oli reisiridjaid kõige rohkem 20–29 aastaste inimeste seas, nende seas oli ka kasv eelmise aastaga võrreldes kõige suurem. Keskmine reisirid arv reisiridu kohta kasvas 20-39 aastaste inimeste seas, teiste vanusegruppide seas keskmine reisirid arv vähenes.

Haridusgruppide lõikes oli kõige rohkem reisiridjaid kõrgharidusega inimeste seas, samas oli reisiridjate arvu kasv nende seas väiksem kui kesk- või põhiharidusega inimeste seas. Keskmine

reiside arv kõrg- ja keskharidusega inimeste seas veidi kahanes, põhiharidusega inimeste seas aga kasvas.

Sissetulekugruppide lõikes oli kõige rohkem reisijaid, nagu eelnevatelgi aastatel, kõige suurema sissetulekuga elanike grupis. Eelmise aastaga võrreldes kasvas reisijate arv siiski kõigis sissetuleku gruppides.

Küsisime ka ühepäevastel kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks tehtavatel reisidel käinud inimeste käest seda, kas nad eelistavad sellistel sõitudel käia ainult üritustel või eelistavad külastada sihtkohas ka muid paiku ja vaatamisväärsusi. Selgub, et suurem osa reisijatest (47%) eelistab külastada sihtkohas ka muid paiku ja vaatamisväärsusi, 28% eelistab külastada ainult konkreetset üritust, 25% on ilma kindla eelistuseta.

Eestlaste ja mitte-eestlaste vahel siinkohal olulisi erinevusi ei ole. Eelistused ei sõltu olulisel määral ka sissetulekust. Naised eelistavad meestega võrreldes veidi enam külastada sihtkohas ka muid vaatamisväärsusi. Neid, kes eelistavad külastada ainult üritust on kõige rohkem 20-29 aastaste reisijate ning linnaelanike seas. Vanuse kasvades suureneb nende arv, kes eelistavad sellistel reisidel külastada ka muid vaatamisväärsusi. Mida kõrgem on reisija haridus, seda enam eelistab ta külastada ka muid vaatamisväärsusi.

3.1.4. Ööbimisega vaba aja reisid

2004. aasta suvel tegi vähemalt ühe tööga mitte-seotud ööbimisega reisi 55% Eesti 15-74 aastastest elanikest. Seda on viiendiku võrra rohkem kui eelmisel aastal.

Sarnaselt kultuuriürituste külastamisega, on keskmine ööbimisega vaba aja reiside arv ühe sellistel reisidel käinud inimese kohta eelmise aastaga võrreldes veidi väiksem (eelmisel aastal 3,08, sellel aastal 2,67), mis tähendab, et **reiside koguarvu kasv tuleneb nende inimeste lisandumisest, kes eelmisel aastal ööbimisega sisereisidel ei käinud.** Kuigi käesoleval aastal on reisijate osakaal eelmiste aastatega võrreldes suurim, siis reiside koguarvu poolest jääb käesolev aasta 2002. aastale mõnevõrra alla (**sellel aastal oli ööbimisega sisereise kokku 1 528 000, 2002. aastal aga 1 615 000**).

Eestlastest käis sel suvel ööbimisega vaba aja reisidel 59%, mitte-eestlastest 45%. Eelmise aastaga võrreldes on reisinute arv mitte-eestlaste seas kasvanud mõnevõrra rohkem kui eestlaste seas. Keskmine reiside arv ühe reisil käinud inimese kohta on eelmise aastaga võrreldes mitte-eestlaste seas rohkem langenud kui eestlaste seas.

Ööbimisega vaba aja reise tegid mehed ja naised sel aastal pea võrdselt. Keskmise reise arvu kohta on eelmise aastaga võrreldes meeste ja naiste seas samuti pea võrdselt vähenenud.

Vanusegruppide lõikes on kõige rohkem reisijaid 20-29 aastaste elanike grupis (69%) ning kõige vähem 60-74-aastaste seas (35%). 20-29-aastased on tähelepanuväärne kliendigrupp ka selle poolest, et reisimas käinud nende seast tegid suve jooksul keskmisest rohkem reise (inimese kohta 3,29 ööbimisega sisereisi, samas kui kõigi vanusegruppide keskmine oli 2,67 reisi ööbimisega sisereisil käinute kohta). Eelmise aastaga võrreldes on reisijate arv kasvanud pea kõikides vanusegruppides, erandiks on kõige nooremad (15-19 aastased) inimesed, kelle seas ei ole reisijate arv praktiliselt kasvanud. Keskmise reise arvu kohta on kuni 49-aastaste elanike seas kahanenud ja üle 50-aastaste elanike seas kasvanud.

Endiselt sõltub reisimine olulisel määral inimese sissetulekust. **Suurema sissetulekuga inimeste seas oli reisijaid oluliselt rohkem kui keskmise või väiksema sissetulekuga inimeste seas** (pereliikme kohta üle 3000 krooni teenivatest inimestest käis ööbimisega sisereisil 71%, 2000-3000 krooni teenivatest inimestest 52% ja alla 2000-kroonise sissetulekuga vastanutest 43%). Reisijate arv kasvas kõige rohkem kahes sissetuleku grupis: 1501 – 2000 krooni ning üle 3000 krooni ühe leibkonna liikme kohta. Keskmise reise arvu vähenes kõige rohkem kõige suurema sissetulekuga reisijate grupis, teistes sissetulekugruppides jäi keskmine reise arvu eelmise aastaga võrreldes enam-vähem samaks.

Kõrgharidusega inimesed tegid ööbimisega vaba aja reise oluliselt rohkem kui kesk- või põhiharidusega inimesed. Eelmise aastaga võrreldes on reisijate hulk kõikides haridusgruppides kasvanud. Keskmise reise arvu on aga eelmise aastaga võrreldes kõige rohkem vähenenud kõrgharidusega reisijate seas.

Ööbimisega vaba aja reise jaotus kuude lõikes

	2001	2002	2003	2004
Juuni	28%	26%	26%	27%
Juuli	40%	39%	39%	39%
August	32%	35%	35%	34%

Tabelist on näha, et reise ajaline jaotus on aastate lõikes märkimisväärselt stabiilne, muudatused praktiliselt puuduvad. **Kõige rohkem tehakse ööbimisega vaba aja reise juulis, teisel kohal on august ja kolmandal ehk viimasel kohal juuni.**

3.2. Ööbimisega vaba aja reise teinute viimase kolme reisi iseloomustus

3.2.1. Reaside kestus ja ööbimiskohad

	2001	2002	2003	2004
Keskmine ööbimiste arv ühel reisel	2,8	3,2	2,4	2,7
Tasuliste ööbimiste protsent kõigist ööbimistest	13%	11%	13,5%	22%
Vähemalt ühe tasulise ööbimisega reise protsent kõikidest ööbimisega reisidest	15%	13%	12%	21%
Keskmine tasuliste ööbimiste arv ühel reisel	0,4	0,4	0,3	0,6

2004. aasta suvel sisaldas 42% kõikidest ööbimisega reisidest ainult ühte ööbimist, 27% reisidest kahte ööbimist, 12% kolme ööbimist. Rohkem kui kolme ööbimisega reise oli 19% kõikidest reisidest.

Uuringust selgub, et eelmise aastaga võrreldes olid sellesuvised reise ajaliselt veidi pikemad – **2,7 ööbimisega** võrreldes 2,4 ööbimisega eelmisel aastal. Samas 2002. aastaga võrreldes olid nad ikkagi lühemad. **Märkimisväärset on varasemate aastatega võrreldes kasvanud tasuliste ööbimiste osakaal. 21 protsendil reisidest veedeti vähemalt üks öö tasulises majutuskohas (sh. 15 protsendil eestlaste reisidest ja 38% mitte-eestlaste reisidest).**

Sarnaselt varasematele aastatele olid mitte-eestlaste reise keskmiselt veidi pikemad kui eestlaste reise ning mitte-eestlased kasutasid rohkem tasulise ööbimise võimalusi kui eestlased. See erinevus on ilmselt kõige rohkem seotud sellega, et mitte-eestlastel on Eesti erinevates piirkondades vähem sugulasi ja tuttavaid, keda külastada ja kelle juures ööbida.

Ajaliselt kõige pikemaid reise teevad endiselt 15-19 aastased noored, teiste vanusegruppide vahel ei ole olulisi erinevusi. Tasulise ööbimise võimalust on kõige vähem kasutanud vanemad inimesed (60-74 aastased), teiste vanusegruppide lõikes olulisi erinevusi ei ole. Naistel olid veidi pikemad reise kui meestel, naised kasutasid ka tasulise ööbimise võimalust veidi rohkem kui mehed. Suurema sissetulekuga inimeste reise olid ajaliselt veidi pikemad kui madalama sissetulekuga inimestel ning suurema sissetulekuga inimesed kasutasid veidi rohkem ka tasulise ööbimise võimalusi, aga erinevused sissetulekugruppide lõikes on tegelikult väga väikesed.

3.2.2. Sisereisidel külastatud kohad

Sisereiside sihtkohtade jaotus püsib aastate lõikes stabiilsena. **Esimesel kohal on kõikidel aastatel olnud Tallinn ja teisel kohal Pärnu. Tulenevalt sugulaste ja tuttavate külastamiseks tehtud reiside suurest osatähtsusest sisereiside seas paiknevad siseturismi sihtkohad endiselt hajusalt üle kogu Eesti.** Mitte-eestlased külastavad eestlastega võrreldes endiselt rohkem suuremaid Eesti linnu ja Ida-Virumaad, kus neil on rohkem sugulasi ja tuttavaid. Endiselt võib täheldada ka seda, et erinevate Eestimaa piirkondade külastajad ei erine omavahel oluliselt vaadeldud sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes.

Järgnevas tabelis on esitatud iga küsitud linna või maakonna osatähtsus külastatud kohtadest (summa=100%) 2001.-2004.aastal.

(% külastatud kohtadest)	2004			2003	2002	2001
	Eestlased	Mitte-eestlased	Vastajad kokku	Vastajad kokku	Vastajad kokku	Vastajad kokku
Tallinn	13%	16%	14%	12%	11%	12%
Pärnu	9%	16%	10%	10%	10%	8%
Saaremaa	7%	12%	8%	9%	7%	7%
Tartu	7%	7%	7%	8%	8%	6%
Pärnumaa	7%	8%	7%	8%	8%	7%
Ida-Virumaa	3%	15%	6%	6%	5%	7%
Haapsalu	5%	6%	5%	5%	4%	4%
Viljandimaa	5%	1%	4%	4%	4%	3%
Lääne-Virumaa	5%	3%	4%	4%	4%	6%
Läänemaa	5%	3%	4%	2%	4%	3%
Võrumaa	5%	2%	4%	4%	5%	5%
Tartumaa	4%	4%	4%	5%	6%	5%
Viljandi	4%	1%	4%	3%	3%	3%
Hiiumaa	4%	1%	4%	4%	3%	4%
Põlvamaa	4%	1%	3%	5%	3%	4%
Harjumaa	4%	0%	3%	2%	3%	3%
Valgamaa	2%	2%	2%	3%	4%	4%
Jõgevamaa	2%	2%	2%	3%	4%	4%
Järvamaa	2%	0%	2%	2%	3%	3%
Raplamaa	2%	1%	2%	2%	4%	4%
Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Järgnevas tabelis on esitatud osatähtsus vastajatest, kes viimasel kolmel ööbimisega sisereisil vastavat linna või maakonda külastas (summa on suurem kui 100%, kuna ühel reisil võis vastaja külastada mitut kohta) 2004.a.

(% vastajatest)	Kõik	Eestlased	Mitte-eestlased
Tallinn	16,6%	16,3%	17,7%
Pärnu	12,4%	10,6%	18,0%
Saaremaa	9,9%	9,0%	12,9%
Tartu	8,4%	8,8%	7,2%
Pärnumaa	8,0%	7,9%	8,4%
Ida-Virumaa	7,2%	3,9%	17,1%
Haapsalu	6,1%	6,1%	6,3%
Viljandimaa	5,3%	6,5%	1,5%
Lääne-Virumaa	5,1%	5,6%	3,7%
Läänemaa	5,1%	5,7%	3,2%
Võrumaa	5,0%	5,7%	2,7%
Tartumaa	4,4%	4,5%	4,3%
Viljandi	4,4%	5,3%	1,6%
Hiiumaa	4,2%	5,1%	1,2%
Põlvamaa	3,9%	5,0%	0,7%
Harjumaa	3,7%	4,8%	0,3%
Valgamaa	2,8%	3,0%	2,3%
Jõgevamaa	2,4%	2,7%	1,7%
Järvamaa	2,2%	2,8%	0,4%
Raplamaa	1,9%	2,2%	0,8%

Kas viibisite sellel reisil rohkem linnades või maakohtades?

% kõikidest reisidest	Vastajad kokku	Eestlased	Mitte-eestlased
Ainult linnades	33%	29%	45%
Peamiselt linnades	13%	12%	18%
Nii maal kui linnas enam-vähem võrdselt	17%	19%	11%
Peamiselt maakohtades	20%	22%	12%
Ainult maakohtades	17%	18%	14%
Kokku	100%	100%	100%

Uringust selgub, et **ööbimisega vaba aja reisidel külastati linnu mõnevõrra rohkem kui maakohti**. Eestlased külastasid linnu ja maakohti praktiliselt võrdselt, mitte-eestlased külastasid linnu oluliselt rohkem kui maakohti (see on seotud sugulaste ja tuttavate külastamiseks tehtud reiside erineva osatähtsusega nende rahvuste puhul). Meeste ja naiste vahel selles küsimuses olulisi erinevusi ei ole. Üldine tendents on selline, et nooremad eelistavad külastada rohkem linnu ja vanemad inimesed rohkem maakohti. Suurema ja väiksema sissetulekuga inimesed eelistavad külastada linnu suhteliselt rohkem kui keskmise sissetulekuga inimesed.

Haridusest linnade või maakohtade eelistamine ei sõltu.

Elukohatüübi järgi külastavad kõige rohkem maakohti tallinlased. Samas ülejäänud linnade elanikud külastavad oluliselt rohkem linnasid kui maakohti. Maaelanikud külastavad linnasid veidi rohkem kui maakohti.

3.2.3. Laste osalus reisidel

	2001	2002	2003	2004
% reisidest, millel oli kaasas alla 15- aastasi lapsi	32%	39%	33%	34%

Eelmise aastaga võrreldes on laste osalus ööbimisega sisereisidel jäänud praktiliselt samaks. Mitte-eestlased reisisid sel aastal eelmise aastaga võrreldes koos lastega vähem (koos lastega reisis 31% mitte-eestlastest), eestlaste osas ei ole muudatusi toimunud (neist reisis lastega 35%). Kui eelmisel aastal reisisid kõrgharidusega inimesed koos lastega teistest rohkem, siis sellel aastal oli laste osalus reisidel erinevates haridusgruppides pea sama.

Kuigi naised reisivad koos lastega endiselt mõnevõrra rohkem kui mehed, siis eelmise aastaga võrreldes on mehed hakanud veidi rohkem koos lastega reisima, naiste puhul on laste osalus reisidel jäänud eelmise aastaga võrreldes enam-vähem samaks.

Endiselt reisivad kuni 15-aastaste lastega kõige rohkem 30-39 aastased inimesed.

3.2.4. Peamised tegevused sisereisidel

Reisitegevuste osas ei ole aastate lõikes olulisi muudatusi toimunud. **Endiselt on kõige sagedasemaks tegevuseks Eesti-sisestel reisidel sugulaste või tuttavate külastamine (veidi üle poole reisidest)**, teisel kohal on rannamõnude nautimine ning kolmandal kohal perekondlikud ja muud isikliku eluga seotud üritused. Eelmise aastaga võrreldes on veidi vähenenud sugulaste ja tuttavate külastamine ja rannamõnude nautimine ning kasvanud on veidi vaatamisväärsustega tutvumine.

Sarnaselt eelnevate aastatega on eestlaste tähtsaimaks tegevuseks reisimisel sugulaste või tuttavate külastamine, mitte-eestlastel aga rannamõnude nautimine.

15-29 aastased noored külastasid teiste vanusegruppidega võrreldes rohkem kontserte, festivale ja lõbustuskohti. Vanemad inimesed (60-74 aastased) külastasid teiste vanusegruppidega võrreldes rohkem sugulasi või tuttavaid, osalesid perekondlikel ja muudel isikliku eluga seotud üritustel ning puhkasid või töötasid oma suvilas või maakodus.

Üldiselt on tegevuste struktuur erinevates sotsiaal-demograafilistes gruppides küllalt sarnane. Meeste ja naiste tegevuste vahel olulisi erinevusi ei ole. Ka haridusgruppide ja sissetulekugruppide vahelised erinevused on küllalt väikesed. Teatud erinevusi võib täheldada

seoses aktiivsete harrastuste ja spordiga – sellega tegelevad rohkem mehed, kõrgharidusega inimesed ning suurema sissetulekuga inimesed .

% reisidest, mille jooksul antud tegevusest osa võeti (mitu tegevust reisi kohta)	2002	2003	2004
Sugulaste või tuttavate külastamine	52%	59%	52%
Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused	37%	39%	34%
Perekondlikud ja muud isikliku eluga seotud üritused (pulmad, matused, sünnipäevad, klassikokkutulek, jne)	23%	23%	25%
Vaatamisväärsuste või näitustega tutvumine	21%	16%	23%
Aktiivsed harrastused või sport (matkamine jalgsi või jalgrattaga, ratsutamine, sõit veesõidukitega, kalapüük jms)	20%	20%	18%
Kontsertide, festivalide külastamine	16%	17%	17%
Lõbustuskohtade külastamine, näiteks lõbustuspark, disko, varietee jms.	11%	10%	11%
Puhkus/ töö oma suvilas või maakodus	-	10%	9%
Suvelavastuste külastamine	6%	7%	6%

3.3. Hinnang turismiinfo kättesaadavusele ja turismiteenustele

Vastajatel paluti 5-pallilisel skaalal (1 –väga halb, 5 -väga hea) hinnata erinevaid Eesti-sisese reisimisega seonduvaid tegureid. Sama küsimus esitati ka 2001. ja 2002. aasta uuringus.

Reisimisega seonduvatest teguritest said käesoleval aastal kõige kõrgema hinde aktiivsete harrastuste võimalused ning kõige kehvema hinde (nagu ka varasematel aastatel) majutuse hinna ja kvaliteedi suhe. Suhteliselt madal on püsinud ka hinnang toitlustamise hinna ja kvaliteedi suhtele.

Viimase kolme aastaga on reisijate arvates oluliselt paranenud info kättesaadavus internetist ning aktiivsete harrastuste võimalused, mõnevõrra on paranenud ka toitlustamise ja majutuse hinna ja kvaliteedi suhe. Halvenenud on reisijate arvates info kättesaadavus ajakirjandusest ja turismiinfokeskustest.

keskmised hinnad	2001	2002	2004
Aktiivsete harrastuste võimalused	3,25	3,32	3,43
Info kättesaadavus Eestis reisimise võimaluste kohta Internetist	2,97	3,14	3,34
Info kättesaadavus Eestis reisimise võimaluste kohta turismiinfokeskustest	3,31	3,20	3,09
Info kättesaadavus Eestis reisimise võimaluste kohta ajakirjandusest	3,45	3,38	3,08
Toitlustamise hinna ja kvaliteedi suhe	2,80	2,89	3,03
Majutuse hinna ja kvaliteedi suhe	2,50	2,48	2,63

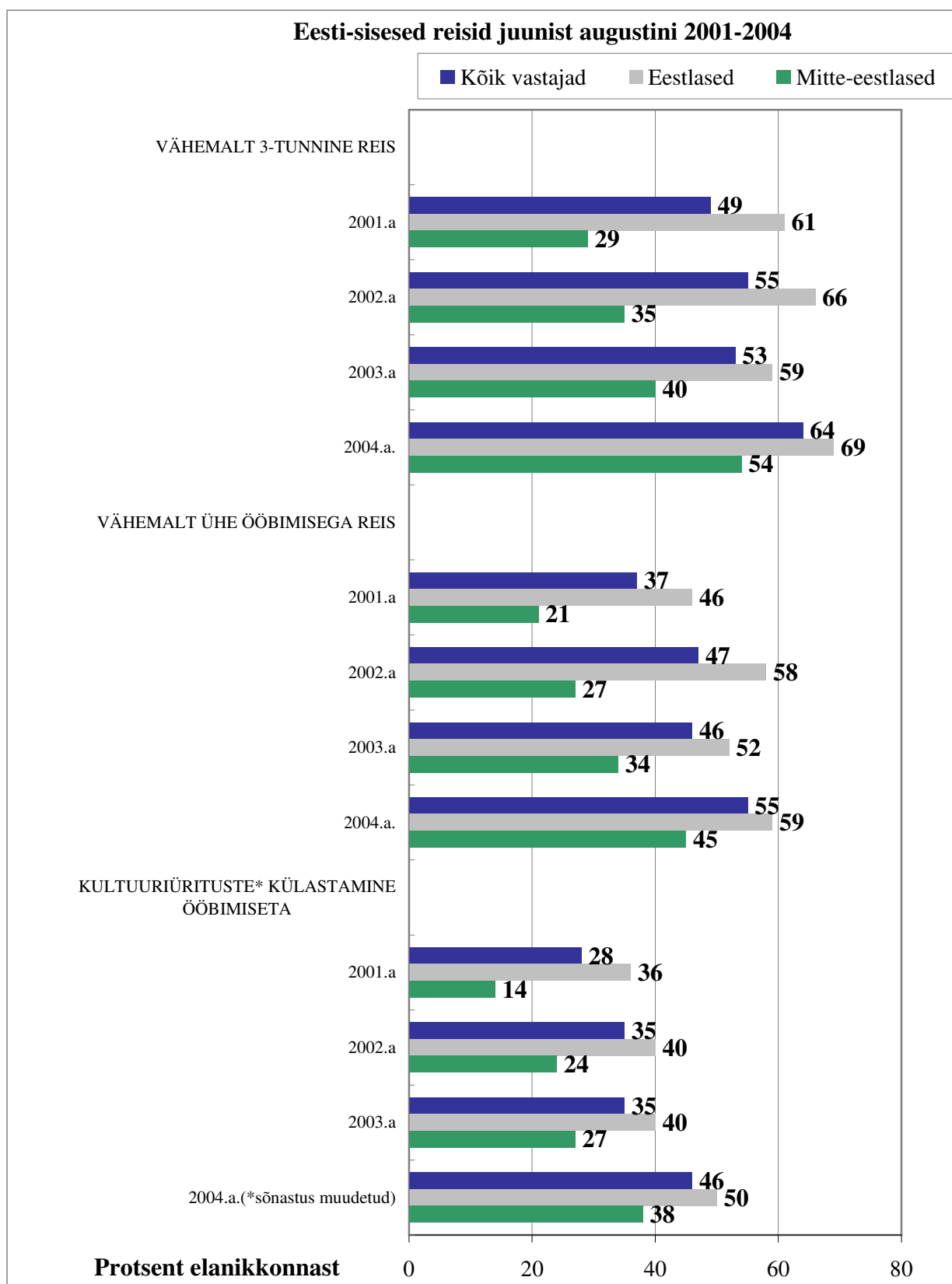
Eestlastest reisijad on tunduvalt kriitilisemad kui mitte-eestlastest reisijad, mitte-eestlased andsid kõikidele teguritele kõrgema hinde kui eestlased. Mitte-eestlaste hinded on võrreldes kahe aasta taguse ajaga ka oluliselt rohkem paranenud kui eestlaste hinded. Oluline on erinevus, et **kui eestlased hindavad kõige madalamalt majutuse hinna ja kvaliteedi suhet, siis mitte-eestlased hindavad kõige madalamalt info kättesaadavust Eestis reisimise võimaluste kohta ajakirjandusest.**

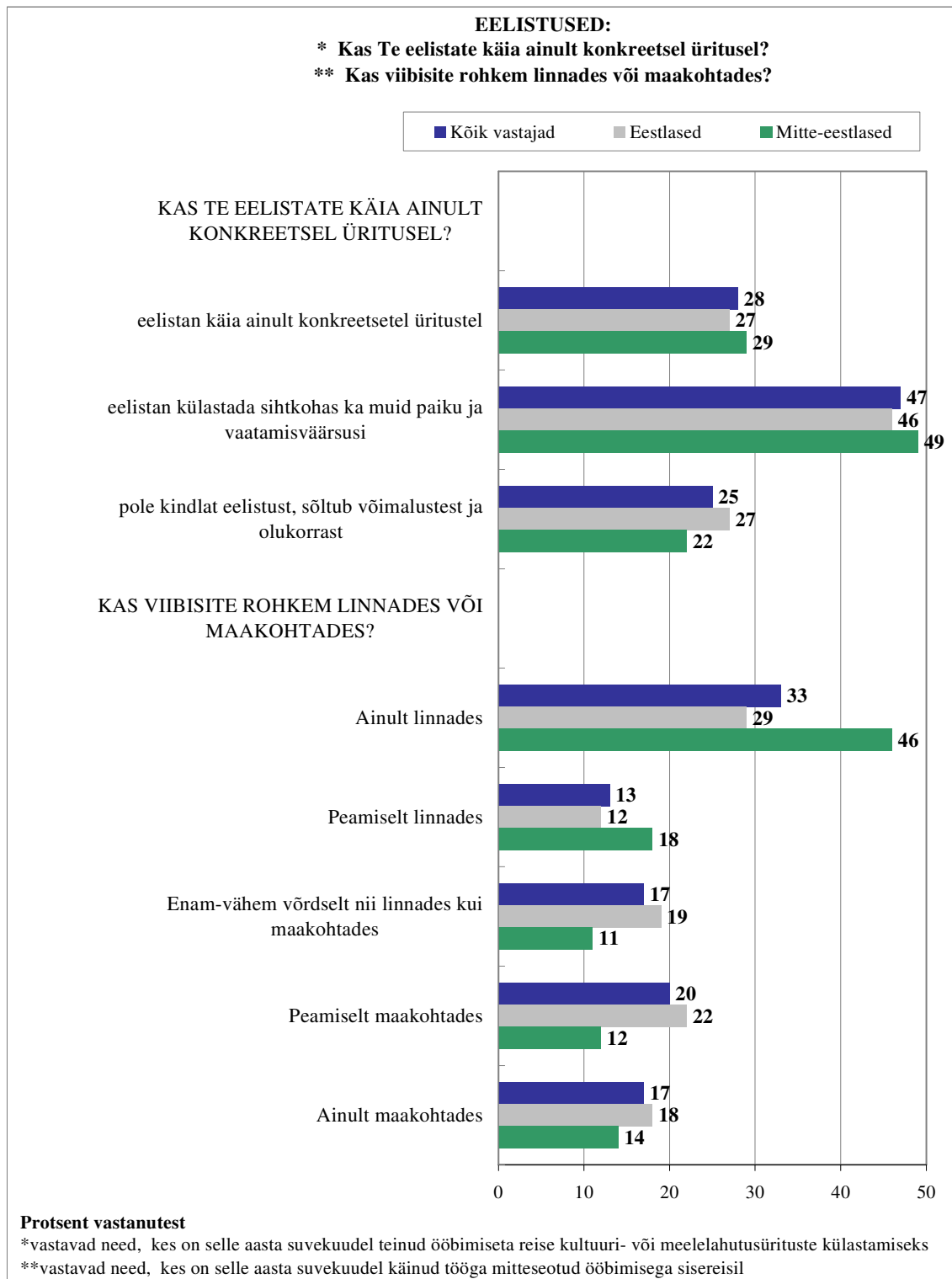
Noored peavad siseturismiga seonduvaid teenuseid Eestis üldiselt paremaks kui vanemad inimesed. 15-29 aastased reisijad hindavad teiste vanusegruppidega võrreldes kõrgemalt aktiivsete harrastuste võimalusi ning info kättesaadavust internetist. Veidi vanemad, 20-39 aastased reisijad hindavad teiste vanusegruppidega võrreldes kõrgemalt info kättesaadavust turismiinfokeskustest ning toitlustamise ja majutuse hinna ja kvaliteedi suhet.

Meeste ja naiste hinnangud turismiga seonduvatele teguritele on üsna sarnased, mehed annavad naistega võrreldes veidi kõrgema hinnangu võimalustele tegeleda aktiivsete harrastustega ning majutuse hinna ja kvaliteedi suhtele.

Mida kõrgem on reisija haridustase ja mida suurem on reisija sissetulek, seda parema hinde ta annab siseturismiga seonduvatele teguritele.

TABELID JA GRAAFIKUD RAHVUSTE LÕIKES

Kas reisite juunist augustini 2004 Eestis isiklikel eesmärkidel väljapoole maakonda, kus te alaliselt elate ja töötate?

	Kõik vastajad		Eestlane		Mitte-eestlane	
	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Jah	766	64%	544	69%	222	54%
Ei	434	36%	247	31%	187	46%
KOKKU	1200	100%	791	100%	409	100%

Mitu korda sõitsite kolmel suvekuul mingisse teise maakonda mõnele kultuuriüritusele ilma seal ööbimata?

	Kõik	Eestlane	Mitte-eestlane
mitte ühtegi	54%	50%	62%
1 kord	16%	17%	15%
2 korda	12%	14%	10%
3 või enam	17%	19%	13%
kokku	100%	100%	100%

Ööbimisega sisereiside arv, keskmine kestus ja ööbimiskohad

	Kõik	Eestlane	Mitte-eestlane
% elanikkonnast, kes käis ööbimisega sisereisidel	55%	59%	45%
Ööbimisega sisereiside arv suvekuudel (reisidel käinute kohta)	2,67	2,91	2,05
Keskmine ööbimiste arv reisil	2,74	2,51	3,42
Tasulist majutust kasutanute osatähtsus (% reisidest, millel vähemal üks öö veedeti tasulises majutuses)	21%	15%	38%

Kas viibisite sisereisil rohkem linnades või maakohtades?

	Kõik	Eestlane	Mitte-eestlane
Ainult linnades	33%	29%	46%
Peamiselt linnades	13%	12%	18%
Nii maal kui ka linnas	17%	19%	11%
Peamiselt maakohtades	20%	22%	12%
Ainult maakohtades	17%	18%	14%
KOKKU	100%	100%	100%

Millega te ööbimisega sisereisil tegelesite? (võimalik mitme tegevuse nimetamine reisi kohta)

	Kõik	Eestlane	Mitte-eestlane
Sugulaste või tuttavate külastamine	52%	55%	42%
Puhkus rannas	34%	29%	49%
Isikliku eluga seotud üritused	25%	25%	25%
Vaatamisväärsuste või näitustega tutvumine	23%	23%	25%
Aktiivsed harrastused või sport	18%	16%	21%
Kontsertide, festivalide külastamine	17%	19%	13%
Lõbustuskohtade külastamine	11%	10%	15%
Puhkus/töö oma suvilas või maakodus	9%	10%	7%
Suvelavastuste külastamine	6%	7%	5%

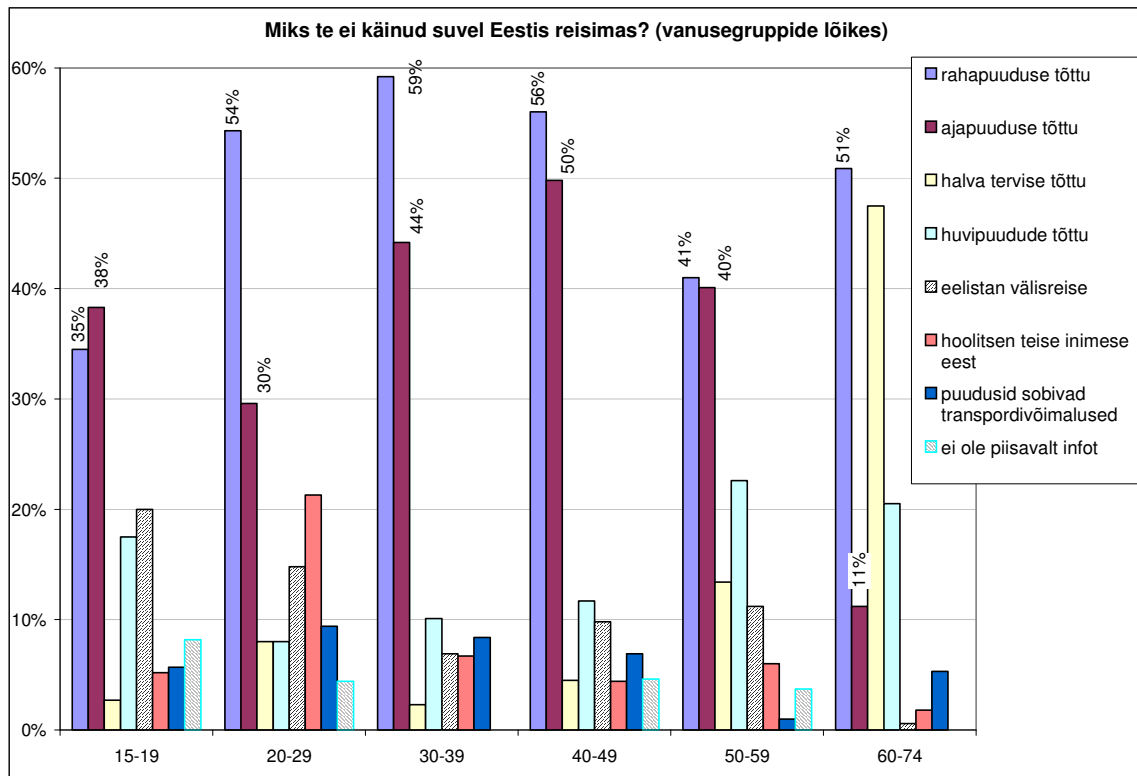
Hinnangud reisimisega seotud teguritele Eestis (5 – väga hea, 1 – väga halb)

	Kõik	Eestlane	Mitte-eestlane
Aktiivsete harrastuste võimalused	3,43	3,28	3,77
Info kättesaadavus Eestis reisimise võimaluste kohta Internetist	3,34	3,26	3,53
Info kättesaadavus Eestis reisimise võimaluste kohta turismiinfokeskustest	3,09	2,97	3,38
Info kättesaadavus Eestis reisimise võimaluste kohta ajakirjandusest	3,08	3,03	3,21
Toitlustamise hinna ja kvaliteedi suhe	3,03	2,86	3,43
Majutuse hinna ja kvaliteedi suhe	2,63	2,37	3,25

TABELID JA GRAAFIKUD VANUSEGRUPPIDE LÖIKES

Kas Te reisite käesoleva aasta juunist augustini Eestis isiklikel eesmärkidel väljaspool maakonda, kus Te alaliselt elate ja töötate? (vanusegruppide lõikes)

	Kõik vastajad		15-19		20-29		30-39		40-49		50-59		60-74	
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Jah	766	64%	94	77%	174	80%	141	67%	150	67%	105	57%	103	43%
Ei	434	36%	29	24%	45	21%	69	33%	73	33%	80	43%	139	58%
Kokku	1200	100%	123	100%	218	100%	209	100%	223	100%	185	100%	243	100%

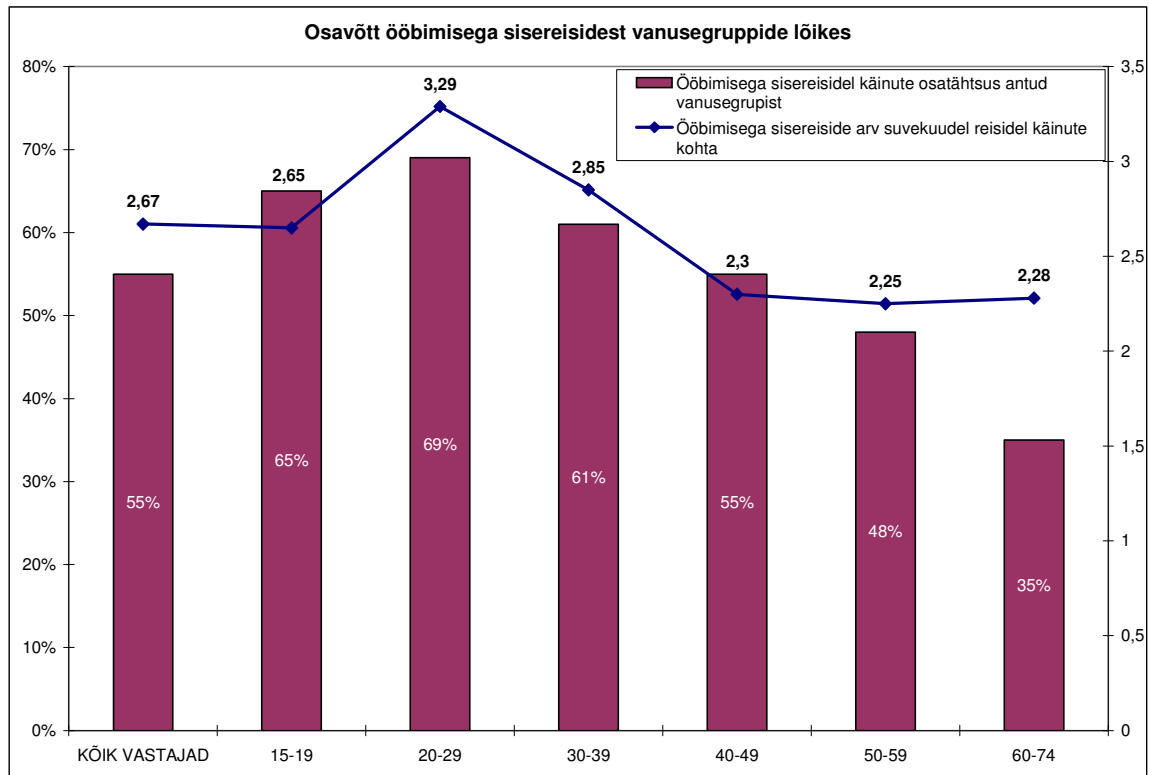

Reisid mõnda teise maakonda kultuuri- või meelelahutusüritusele ilma seal ööbimata (vanusegruppide lõikes)

	Kõik	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74
% vastanutest, kes sõitis juunist augustini mõnda teise maakonda kultuuri- või meelelahutusüritusele ilma seal ööbimata	46%	52%	64%	48%	47%	42%	25%
Selliste reiside keskmine arv reisidel käinute kohta	2,75	2,91	3,31	2,9	2,36	2,4	2,12

Kas eelistate kultuuriürituste külastamisel käia ainult konkreetsel üritusel või külastada sihtkohas ka muid paiku? (kultuuriüritustele sõitnud vanusegruppide lõikes)

	Kokku	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74
Käin ainult konkreetsel üritusel	28%	28%	32%	28%	30%	26%	16%
Külastan sihtkohas ka muid paiku	47%	46%	41%	43%	48%	53%	57%
Pole kindlat eelistust	26%	27%	27%	29%	22%	21%	27%
Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

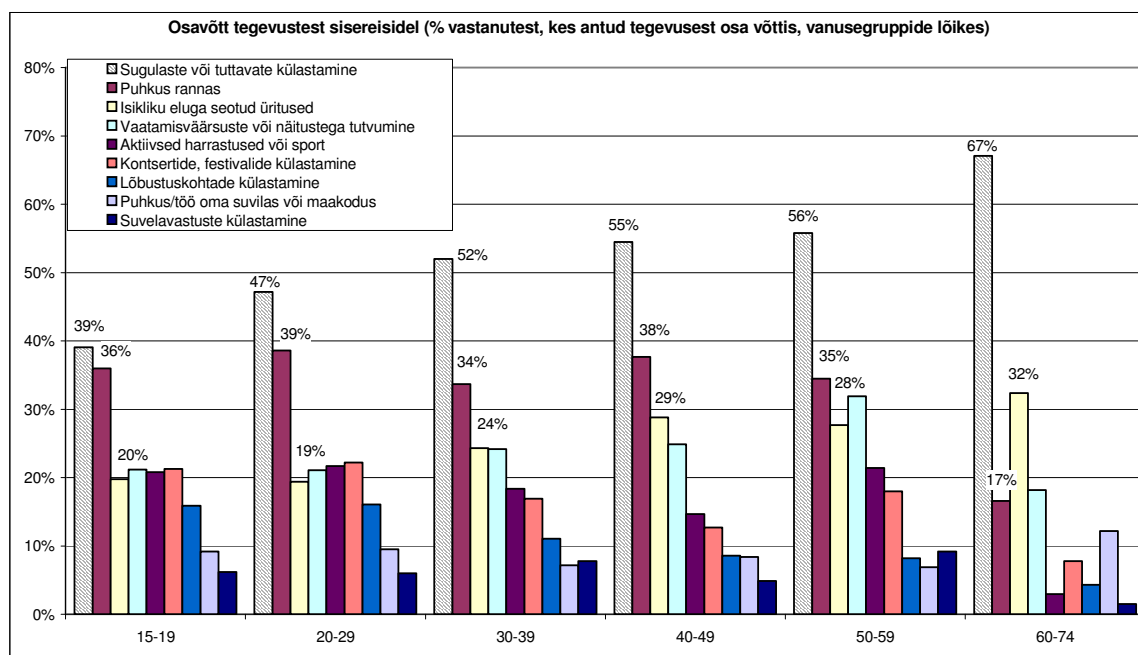

Ööbimised sisereisidel (vanusegruppide lõikes)

	Kõik	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74
Keskmine ööbimiste arv reisil	2,74	3,3	2,78	2,51	2,55	2,55	2,91
Tasulist majutust kasutanute osatähtsus (% reisidest, millel vähemalt üks öö veedeti tasulises majutuses)	21%	20%	23%	24%	21%	22%	11%

Reisimine koos lastega (vanusegruppide lõikes)

	Kõik	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74
% reisinutest, kes reisis koos alla 15-aastaste lastega	34%	27%	27%	60%	42%	22%	17%

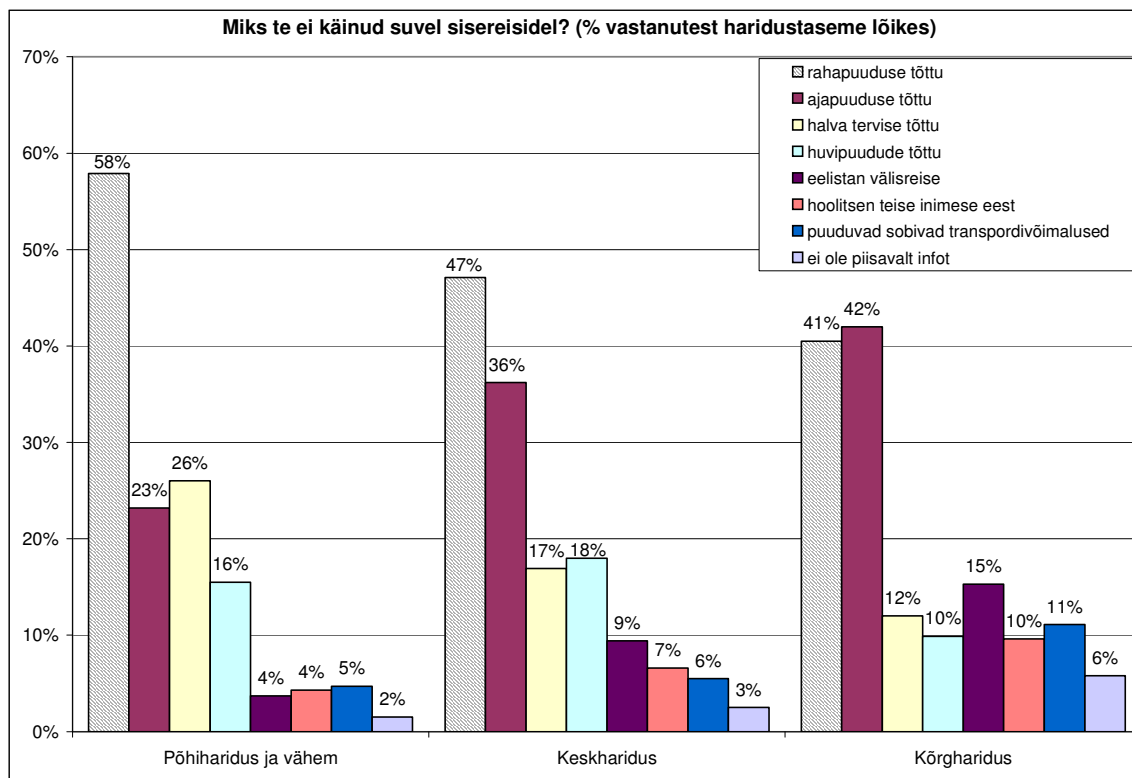
TABELID JA GRAAFIKUD HARIDUSTASEME LÕIKES

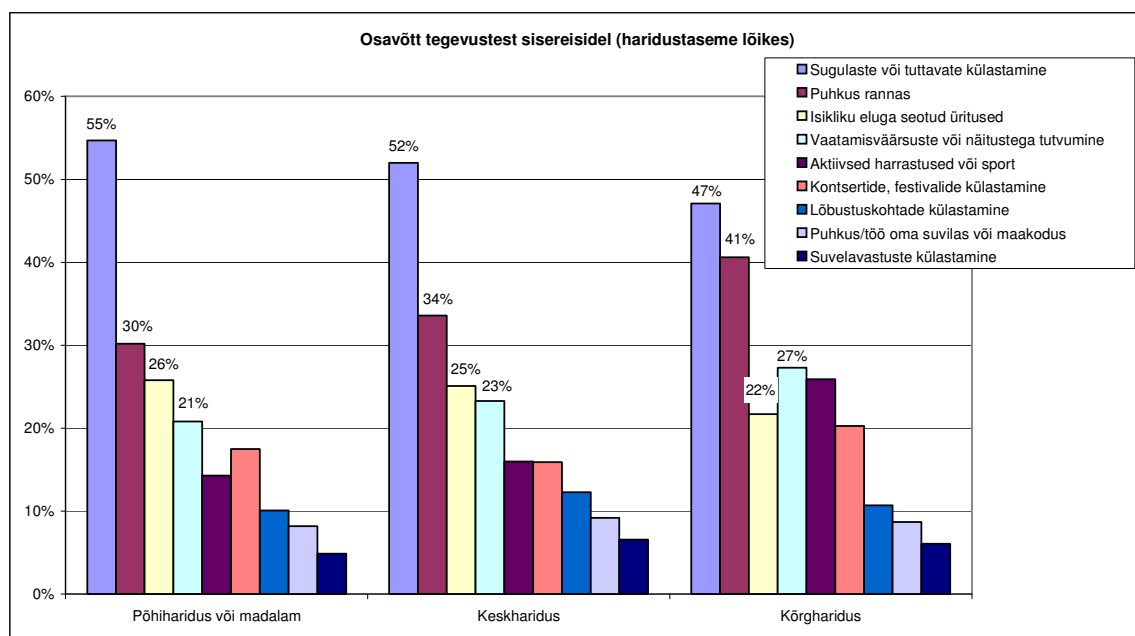
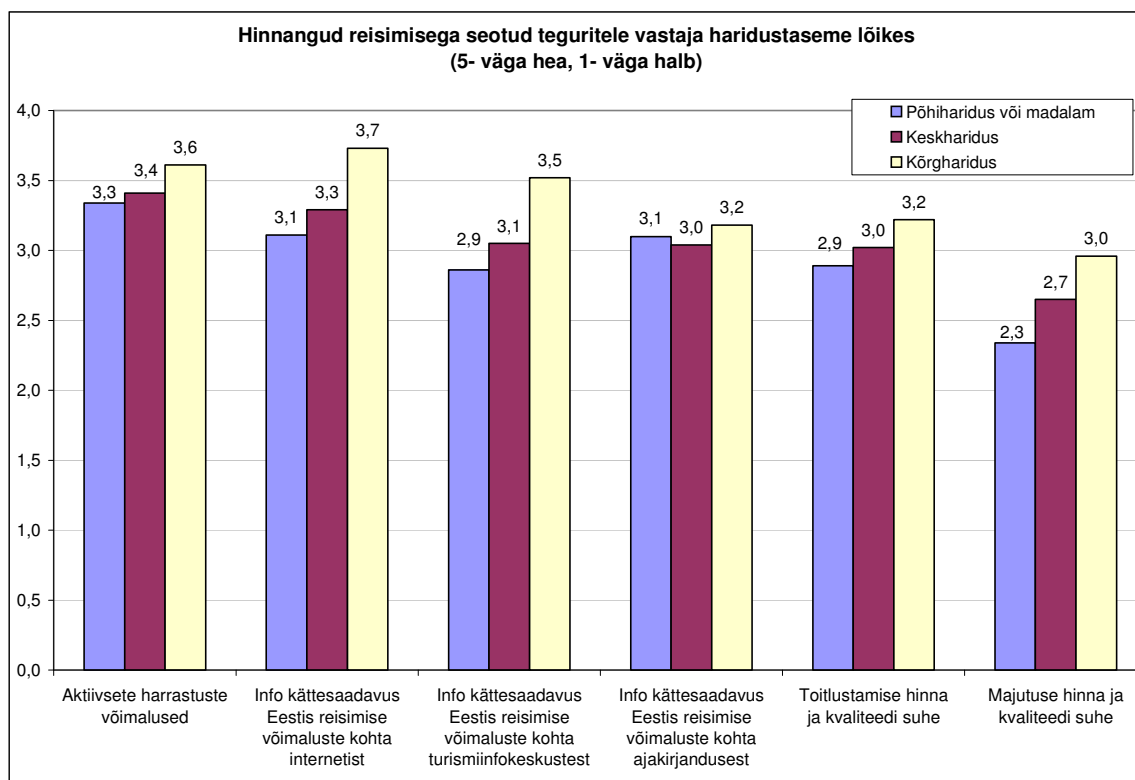
Osavõtt sisereisidest ja ööbimised haridustaseme lõikes

	Põhiharidus või madalam	Keskharidus	Kõrgharidus
Käis üle 3-tunnisel sisereisil	56%	65%	76%
Käis teises maakonnas kultuuri- või meelelahutusüritusel (sihtkohas ööbimiseta)	39%	48%	52%
Käis ööbimisega sisereisil	48%	54%	70%
% ööbimisega reisidest, millel vähemalt üks öö veedeti tasulises majutuskohas	16%	21%	27%

Kas eelistate kultuuriürituste külastamisel käia ainult konkreetsel üritusel või külastada sihtkohas ka muid paiku? (kultuuriüritustele sõitnud vastajad haridustaseme lõikes)

	Põhiharidus või madalam	Kesk- haridus	Kõrg- haridus
Käin ainult konkreetsel üritusel	27%	28%	26%
Külastan sihtkohas ka muid paiku	43%	46%	55%
Pole kindlat eelistust	30%	25%	20%
Kokku	100%	100%	100%

TABELID JA GRAAFIKUD SISSETULEKU LÕIKES

Kas reisisite käesoleva aasta juunist augustini Eestis isiklikel eesmärkidel väljaspool maakonda, kus te alaliselt elate ja töötate? (kuni 3-tunnised reisid)

	KÕIK		Netosissetulek ühe pereliikme kohta									
	VASTAJAD		Kuni 1500 kr.		1501 - 2000 kr.		2001 - 3000 kr.		Üle 3000 kr.		Vastus puudub*	
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Jah	766	64%	127	55%	116	57%	190	61%	174	77%	159	70%
Ei	434	36%	106	45%	87	43%	122	39%	52	23%	67	30%
Kokku	1200	100%	233	100%	203	100%	312	100%	226	100%	227	100%

*Vastaja ei avaldanud oma sissetulekut

Osavõtt sisereisidest ja ööbimised netosissetuleku järgi ühe pereliikme kohta

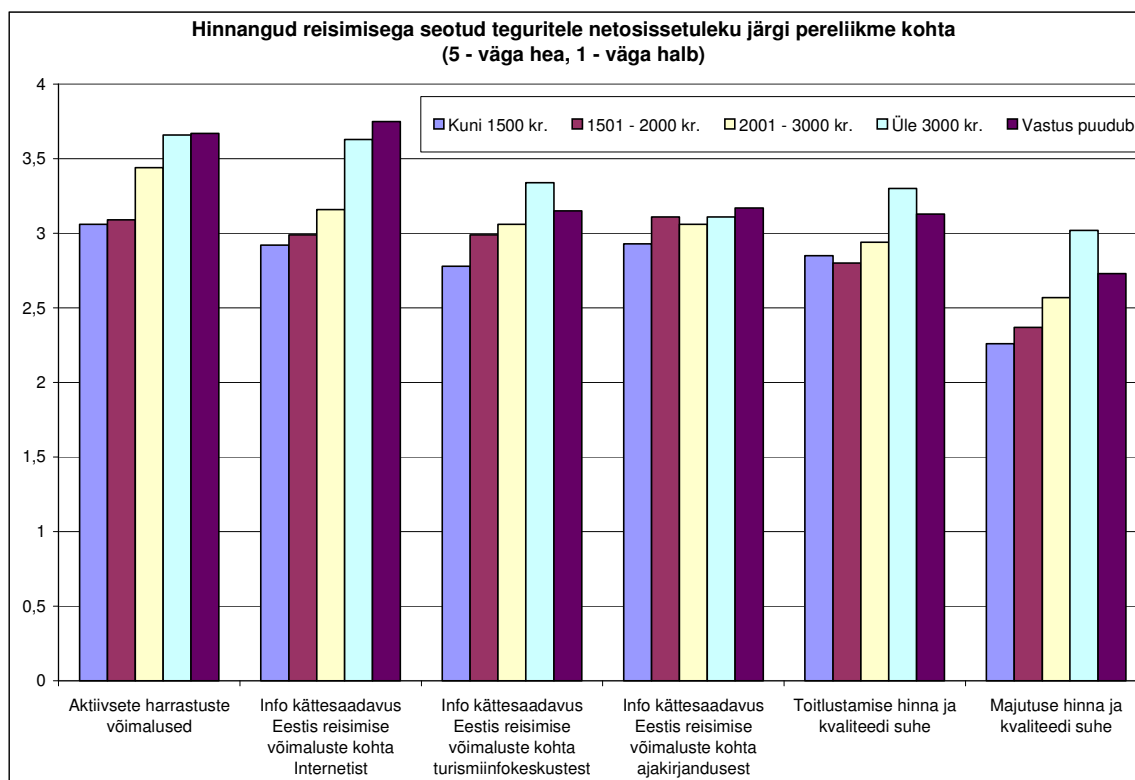
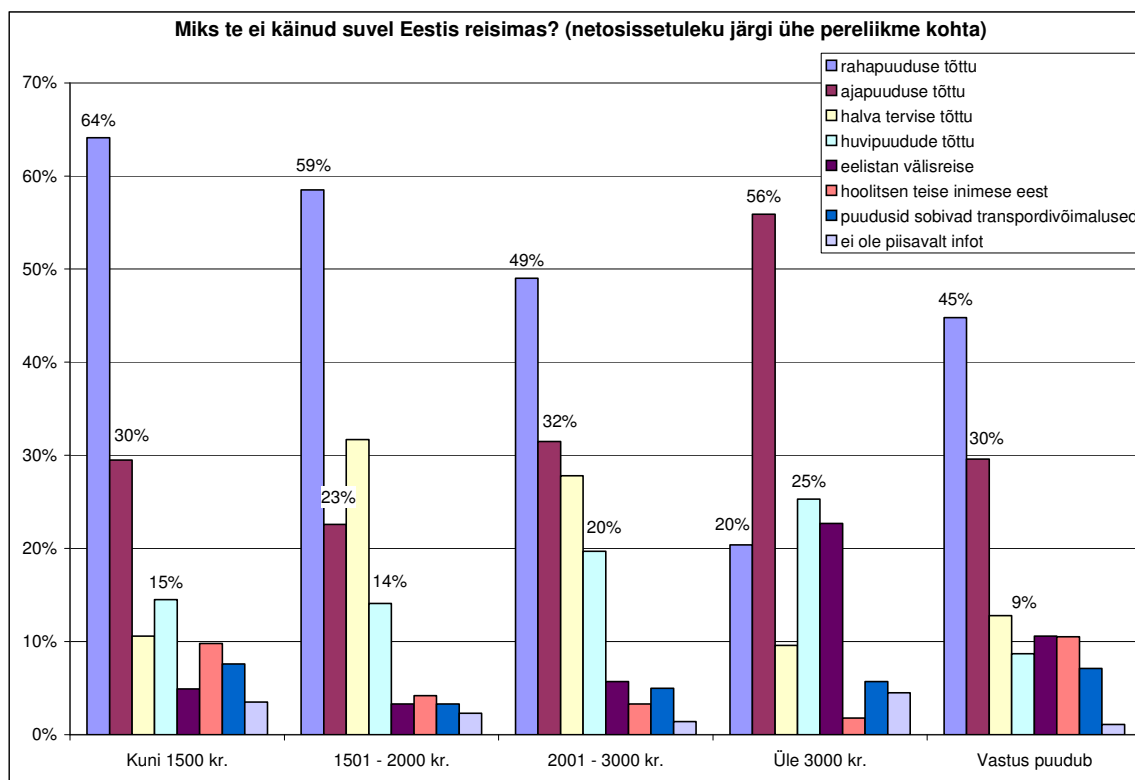
	Kuni 1500 kr.	1501 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	Üle 3000 kr.	Vastus puudub*
% vastanutest, kes käis teises maakonnas kultuuriüritusel (sihtkohas ööbimiseta)	39%	41%	42%	54%	53%
% vastanutest, kes käis ööbimisega sisereisil	41%	46%	52%	71%	63%
Keskmine ööbimiste arv ööbimisega reisi kohta	2,31	2,68	2,8	2,83	2,88
% reisidest, millel vähemalt üks öö veedeti tasulises majutuskohas	18%	13%	20%	26%	23%

Osavõtt tegevustest sisereisidel netosissetuleku järgi ühe pereliikme kohta

	Kuni 1500 kr.	1501 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	Üle 3000 kr.	Vastus puudub
Sugulaste või tuttavate külastamine	50%	59%	54%	51%	48%
Puhkus rannas	34%	24%	35%	36%	37%
Isikliku eluga seotud üritused	31%	26%	26%	23%	20%
Vaatamisväärsuste või näitustega tutvumine	28%	26%	18%	28%	20%
Aktiivsed harrastused või sport	9%	6%	11%	27%	25%
Kontsertide, festivalide külastamine	17%	15%	17%	15%	21%
Lõbustuskohtade külastamine	17%	8%	8%	9%	16%
Puhkus/töö oma suvilas või maakodus	4%	12%	9%	9%	10%
Suvelavastuste külastamine	6%	8%	7%	6%	4%

Reisimine koos lastega netosissetuleku järgi ühe pereliikme kohta

	Kuni 1500 kr.	1501 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	Üle 3000 kr.	Vastus puudub
% reisinutest, kes reisis koos alla 15-aastaste lastega	52%	65%	66%	74%	66%

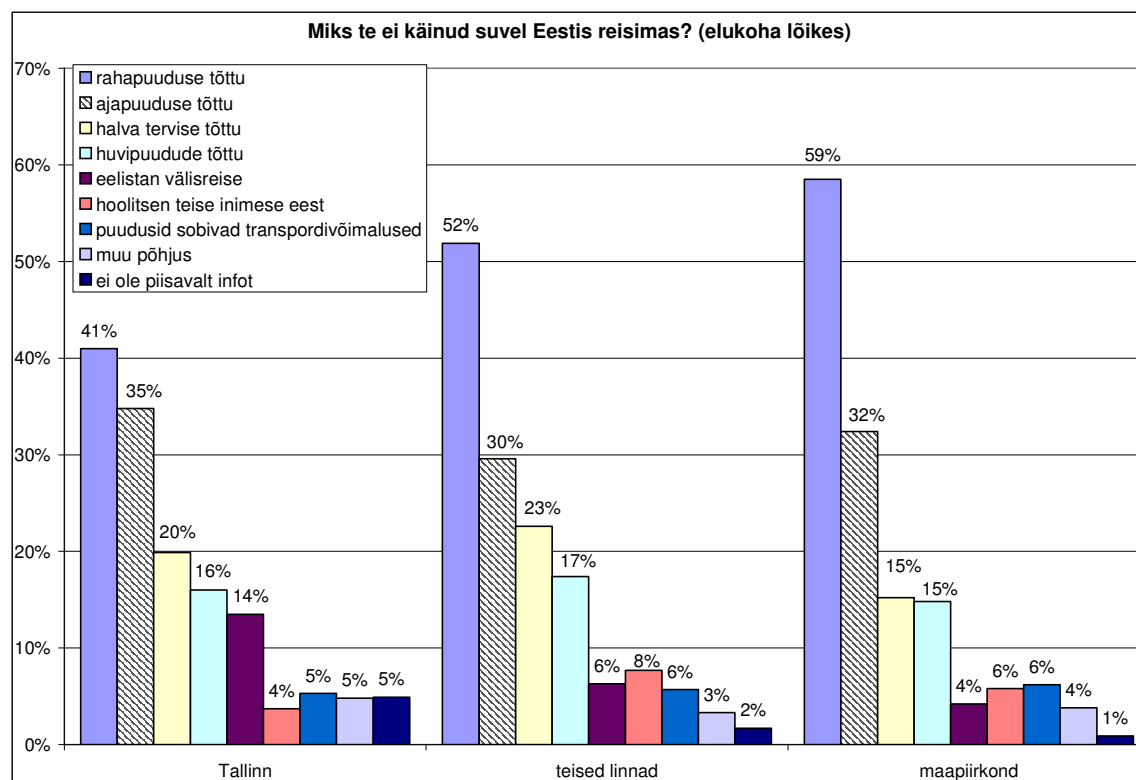
TABELID JA GRAAFIKUD ELUKOHA LÖIKES

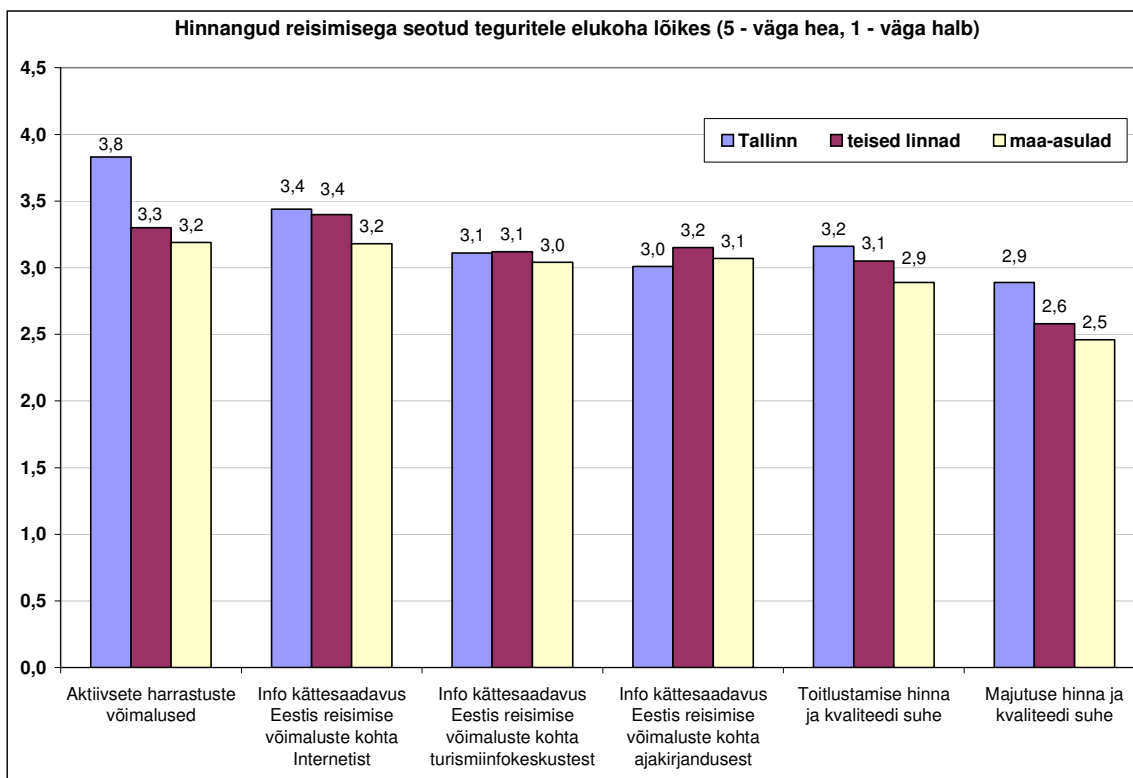
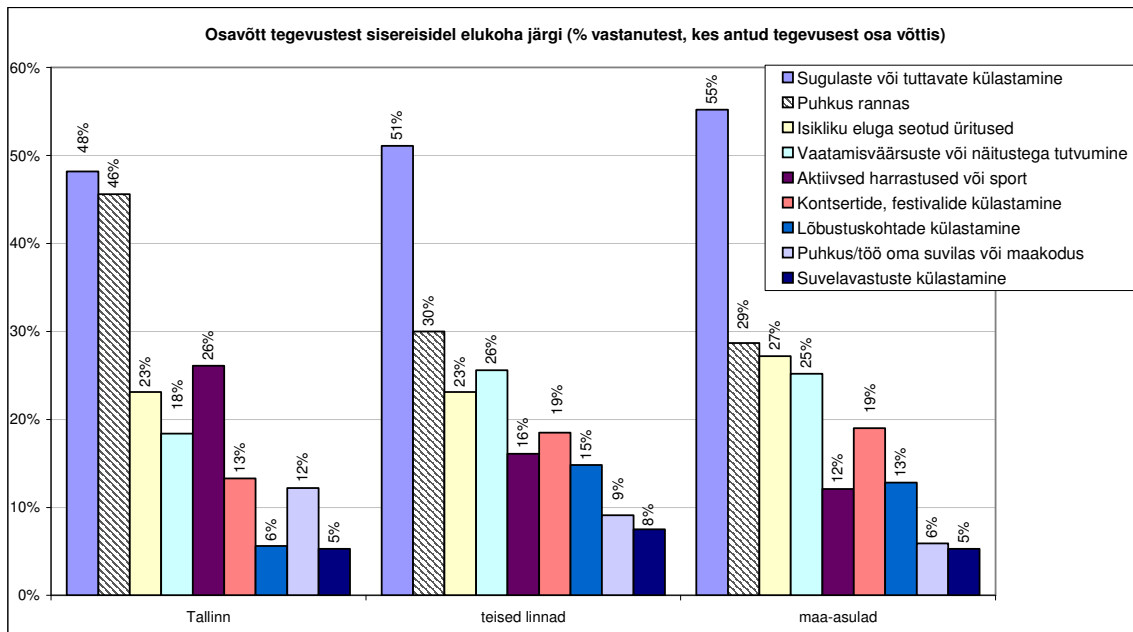
Osavõtt sisereisidest ja ööbimised vastaja elukoha lõikes

	Tallinn	teised linnad	maa-asula
% vastanutest, kes tegi juunist augustini vähemalt 3-tunniseid vaba aja reise	64%	60%	69%
% vastanutest, kes käis teises maakonnas kultuuriüritusel (sihtkohas ööbimata)	41%	44%	52%
keskmine kultuuriürituste külastamiseks tehtud ööbimiseta reiside arv sellistel reisidel käinute kohta	2,39	2,94	2,8
% vastanutest, kes käis ööbimisega sisereisil	58%	49%	59%
keskmine ööbimisega sisereiside arv reisidel käinute kohta	2,25	2,66	3,05
keskmine ööbimiste arv ööbimisega reisil	3,69	2,42	2,29
% reisidest, millel vähemalt üks öö veedeti tasulises majutuskoahas	25%	20%	18%

Reisimine koos lastega

	Tallinn	teised linnad	maa-asula
% reisinutest, kes reisis koos alla 15-aastaste lastega	28%	34%	39%

**Lisainfo: Piret Kallas, EAS Turismiarenduskeskuse turismiuuringute koordinaator
Tel. 6279 783, piret.kallas@eas.ee**